

Labin, Industrijski rudarski grad u transformaciji

Moderni dio Labina (*Pozzo Littorio*, današnji Podlabin) **rudarski je grad** izgrađen između 1938. i 1942. godine, u razdoblju **fašističke vladavine u Istri**, kada je talijanska vlada odlučila uspostaviti *città di fondazione* (**planirane gradove**) u stilu **talijanskog racionalizma**.

Grad se sastojao od tri zone: središnjeg trga (danas Trg labinskih rudara), stambene zone (naselja) i industrijske zone Pijacal, koje predstavljaju reprezentativne primjere ove arhitekture. Podlabin je najbolji primjer *città di fondazione* talijanskog fašističkog režima, a **time i simbol fašističke ideologije** i eksplicitne manifestacije moći stranke. Međutim, prvenstveno je izgrađen kako bi se zadovoljile potrebe za proširenjem **smještajnih kapaciteta rudnika**.

Danas, zahvaljujući raznim projektima, obnavlja se veliki dio Podlabinove neprikladne baštine, npr. stambene i industrijske zgrade. Obnova napuštenog industrijskog kompleksa uključuje proces pronalazjenja novih značenja i **novih načina** korištenja zgrada. Bivši rudarski grad pretvara se u "rudnik kulture", spreman predstaviti svoju baštinu. Nakon II. svjetskog rata, u komunističkom razdoblju, izgrađeni su vrlo zanimljivi primjeri moderne arhitekture u okolici Podlabina: novo naselje za rudare prvotno nazvano „Nove zgrade“ ili „Senari“, Dom zdravlja i Spomenik rudaru borcu.

SETTLEMENT
ZONE VILETTE



Labin, Industrial mining town in transformation

The modern part of Labin (*Pozzo Littorio*, today Podlabin) is a **mining town** built between 1938 and 1942, during the period of the **fascist rule in Istria**, when the Italian government decided to establish *città di fondazione* (**planned towns**) in the style of **Italian rationalism**.

The town consisted of three zones: a central square (today Square of the Miners of Labin), a residential zone (settlement houses) and an industrial zone Pijacal, all displaying representative examples of this architecture. The town of Podlabin is a prime example of the *città di fondazione* of the Italian fascist regime, thus a **symbol of the fascist ideology** and an explicit manifestation of the party's power. However, it was primarily built in order to meet the expanding mine's **accommodation needs**. Today, thanks to various projects, much of Podlabin's dissonant heritage is being restored, e.g. the residential houses and industrial buildings. The restoration of the abandoned industrial complex involves a process of finding new meanings and **new uses** for the buildings. The former mining town is being transformed into a "mine of culture", ready to elaborate its heritage. After the World War II, in the communist period, some very interested examples of the modern architecture were built in the surrounding area of Podlabin's *città di fondazione*: a new settlement for miners originally named "New Buildings" or "Senari", the Community Healthcare Centre and the Monument to the Miner Fighter.



ATRIUM GO! je brand **školskih izleta za učenike srednjih škola**, koji se financira iz Programa INTERREG CBC Italija – Hrvatska, a isti promovira obrazovne programe posvećene otkrivanju - putem inovativnih metodologija – **povijesti 20. stoljeća nedemokratskih režima, od totalitarnih do diktatorskih i autoritarnih režima**. Stoga je glavni cilj **ATRIUM GO!** povećati svijest učenika i učiniti ih **odgovornim turistima i građanima**.

U središtu projekta su smjernice **ATRIUM-a**, Europske kulturne rute Vijeća Europe, koje se temelje na **demokratskim načelima i vrijednostima**: promiču znanje o materijalnoj i nematerijalnoj kulturnoj baštini tih režima, kroz **kritički pristup na temelju pojma "disonantno"**.

ATRIUM GO! is a brand of **school tours for high school students**, funded by the INTERREG Italy-Croatia CBC Programme, that promotes educational programs dedicated to the discovery - through innovative methodologies - of the **history of the 20th-century non-democratic regimes, from totalitarian to dictatorial and authoritarian regimes**. Therefore, the main goal of **ATRIUM GO!** is to increase the students' awareness and to make them **responsible tourists and citizens**.

At the core of the project are the guidelines of **ATRIUM**, the European Cultural Route of the Council of Europe, which are based on **democratic principles and values**: they promote the knowledge of the tangible and intangible cultural heritage of these regimes, through a **critical approach based on the concept of "dissonance"**.

Grad Labin, Titov trg 11, 52220 Labin, Hrvatska
Upravni odjel za gospodarstvo i EU projekte
Tel: +385 52 866 817
Fax: +385 52 852 269
Email: ured.grada@labin.hr

Municipality of Labin, Titov trg 11, 52220 Labin, Croatia
Administrative Department for Economy and EU projects
Tel: +385 52 866 817
Fax: +385 52 852 269
Email: ured.grada@labin.hr

Graphic design: www.tunabites.it - Photo: Luca Massari (Archivio ATRIUM) - Dijana Muškardin



MINING
TOWER SOHT



Labinska edukativna ponuda **ATRIUM GO!** sastoji se od dvije odvojene aktivnosti tijekom dana: posjeta određenim dijelovima grada (lokalitetima iz fašističkog i komunističkog razdoblja) uz pratnju profesionalnog turističkog vodiča te posebno osmišljenih radionica.

POSJET: putevima rudara

Lokalni itinerar **ATRIUM GO!** u Labinu sastoji se od sljedećih dviju skupina lokacija: lokaliteta iz fašističkog razdoblja i lokaliteta iz komunističkog razdoblja.

Lokaliteti iz fašističkog razdoblja nalaze se u sklopu grada koji se izvorno zvao *Pozzo Littorio*. Lokaliteti iz komunističkog razdoblja smješteni su na sjeveroistočnom dijelu grada i unutar stambenog naselja Kature.

Lokaliteti iz fašističkog razdoblja:

1. Naselje Kazakape (izvorni naziv *Case per i Capi*)
2. Naselje Kazarmone (izvorni naziv *Casermone*)

GUIDED TOUR
IN LABIN

3. Trg labinskih rudara s najvažnijim zgradama i crkvom (Kula *Torre Littoria*, zgrada *Ceva*)
4. Industrijska zona Pijacal sa svim najvažnijim građevinama (Gradska knjižnica, rudarski toranj Šoht i druge industrijske zgrade),
5. Naselje Vilete (izvorni naziv *Vilette*)

Lokaliteti iz komunističkog razdoblja:

6. Naselje Nove zgrade ili Senari (izvorni naziv Radničko naselje Podlabin)
7. Spomenik rudaru borcu (izvorni naziv Spomenik rudaru – rudar borac)
8. Dom zdravlja „Dr. Lino Peršić”, Labin (izvorni naziv Dom zdravlja Labin)

FASCIST HOUSE
(TORRE LITTORIA)



The educational **ATRIUM GO!** offer of Labin consists of two separate activities during the day: a guided tour of specific areas built in the fascist and in the communist periods and specially designed workshops.



ADMINISTRATIVE
BUILDING
OF PIJACAL

VISIT: along miners paths

Local **ATRIUM GO!** itinerary in Labin consists of the following two groups of sites: sites from the fascist period and sites from the communist period.

Sites from the fascist period are located within the foundation city of Labin originally named *Pozzo Littorio*. Sites from the communist period are located on the north-east part of the foundation city and within the housing settlement named Kature.

Sites from the fascist period:

1. Settlement zone Kazakape (original name *Case per i Capi*)
2. Settlement zone Kazarmone (original name *Casermone*)
3. Square of Miners with the most important Civic buildings and Church (*Torre Littoria*, House *Ceva*)
4. Industrial zone Pijacal with all the most important buildings (Civic library, mining tower Shoht and other industrial buildings),
5. Settlement zone Vilete (original name *Vilette*)

Sites from the communist period:

1. Settlement New buildings or Senari (original name Worker's settlement Podlabin)
2. Monument to the Miner Fighter (original name Monument to the Miner – Miner Fighter)
3. Community Healthcare Centre “Dr. Lino Peršić”, Labin (original name Community Healthcare Centre Labin)

RADIONICA „Fašistička propaganda u crtanim filmovima“

Prva radionica odnosi se na kolektivno gledanje starih Walt Disney crtanih filmova na temu fašističke i nacističke propagande. Radionica definira pojam propagande te procjenjuje posljedice nastanka totalitarnih režima na društveni, politički, gospodarski razvoj suvremenog društva. Sama radionica ima za cilj ocijeniti moć propagande u stvaranju nove vlasti, mijenjanju životnih stajališta, a sve to na temelju ponuđenih povijesnih izvora, te ujedno želi potaknuti raspravu o sadržaju crtanih filmova.

RADIONICA „Rudarski meni“

Druga radionica ima za cilj prikazati lokalne prehrambene navike u prošlosti, vezane za rudarsku baštinu. Jelovnik se sastoji od crnog sladoleda, crnog kruha i domaćeg tradicionalnog jela „maneštra“.

RADIONICA „Atrium ruta Podlabin iz ptičje perspektive“

Treća radionica ima za cilj pomoću moderne tehnologije testirati rutu iz perspektive koja je skrivena svakidašnjem pogledu. Učenici se upoznaju s načinima korištenja drona i mogućnostima koje pruža moderna tehnologija. Svi sudionici imaju priliku isprobati mogućnosti upravljanja drona koristeći naočale s ugrađenim žiroskopom za praćenja pokreta glave. Provodi se na području Industrijske zone Pijacal.

WORKSHOP “Fascist propaganda in cartoons”

The first workshop is related to collective watching of old Walt Disney cartoons on the theme of fascist and nazist propaganda. The workshop defines the notion of propaganda, and estimates the consequences of totalitarian regimes on the social, political, economic development of contemporary society. The aim of the workshop itself is to evaluate the power of propaganda in the creation of a new government, changing life styles, all based on the available historical sources and to encourage discussion about the content of the cartoons.

WORKSHOP “The mining Menu”

The second workshop is aimed at showing local nutritional habits of the past, related to the mining heritage. Menu consists of black ice cream, black bread and local traditional dish called „maneštra“.

WORKSHOP “Atrium Route of the Podlabin from a Bird’s perspective”

The third workshop is aimed at testing the route with modern technology from a perspective that is hidden from everyday view. Students are introduced to the way of the use of drones and the new possibilities provided by modern technology. All participants are given the opportunity to see the possibilities of drones by using glasses with built-in gyroscope to monitor the movement of the head. It is carried out in the area of the Industrial zone Pijacal.

